

INHOUD

Woord vooraf.....	5
-------------------	---

Artikelen

Letterkunde en geschiedenis

Ferenc Postma:

Repertorium van alle in Franeker overleden studenten uit Hongarije en Transsylvanië.....	9
--	---

János Éliás:

Schoolmasters of Mezőtúr at Western European Universities from 1712 to 1821.....	43
--	----

Róbert Oláh:

Antiquas of Dutch and Swiss Origin in the Libraries of the 17th and 18th Century Hungarian Reformed Peregrine Students.....	97
---	----

György Borus:

1672: an Interrelated Turning Point in England, the United Provinces and Hungary.....	125
---	-----

Gábor Szabó-Zsoldos:

“Our blood boils, our fists clench”. The “Ohm Krüger” Nazi Propaganda Movie and the Pro-Boer Sentiment in Hungary.....	143
--	-----

Wilken Engelbrecht:

Een Tsjechische ingenieur in Nederlands-Indië.....	163
--	-----

Réka Bozzay:

De Nederlandse connecties van vicaris Imre Forró en de Hongaarse geheime diensten.....	187
--	-----

Ferenc Sipos:

Dutch idea – Hungarian implementation.....	203
--	-----

Taalkunde

Marketa Štefková & Benjamin Bossaert:

De impact van vertaalpolitiek op het verlenen van vertaal- en tolkdiensten in de publieke sector – het project PACI als didactisch hulpmiddel binnen de neerlandistiek.....	231
---	-----

<i>Lili Hargitai:</i>	
ChatGPT in het vreemdetalenonderwijs. Kansen, uitdagingen en perspectieven van Vlaamse taalleerkrachten.....	247

<i>Dóra Tóth:</i>	
Dutch Pragmatic Markers across registers. A study of <i>hoor, kijk</i> and <i>weet je/ge</i> in spontaneous conversations, broadcast interviews and classroom lessons.....	263

Interviews

<i>Jaap Doedens:</i>	
“Toen ben ik snel begonnen de verleiding niet te weerstaan om naar Hongarije te reizen”. Interview met dominee Andries den Broeder.....	285

Boekbesprekingen & mededelingen

<i>Rick Honings:</i>	
In Memoriam Peter van Zonneveld.....	295

<i>Maja Szűcs:</i>	
Vlucht uit Kakania.....	299

<i>Gábor Pusztai:</i>	
Een monument voor Caraïbische literatuur.....	307

<i>Eszter Kovács:</i>	
Migratie, politiek, literatuur.....	311

<i>Gábor Pusztai:</i>	
Een postkoloniale reis door Nederlands-Indië.....	319

<i>Gergő Pelyvás:</i>	
Revolte is leven.....	323

<i>Réka Bozzay:</i>	
Een prestigieuze onderscheiding voor Gábor Pusztai.....	329

<i>Zsófia Nagy:</i>	
Michiel de Ruyter herdenking in Debrecen.....	333

Over de auteurs	339
-----------------------	-----

Woord vooraf

Dit nummer van *Acta Neerlandica* is een gemengd nummer. De lezer vindt hierin verschillende artikelen over ‘peregrinatio academica’ (dus over Hongaarse studenten die in het buitenland, voornamelijk in Nederland, studeerden) uit de 17de en 18de eeuw (van Ferenc Postma, Róbert Oláh en János Éliás), over de buitenlandse politiek van Engeland in de 17de eeuw (van György Borus), over de Boerenoorlog in Zuid-Afrika (van Gábor Szabó-Zsoldos), over een familiegeschiedenis die Tsjechië, Hongarije, Nederland en Nederlands-Indië met elkaar verbindt (van Wilken Engelbrecht), over een 20ste-eeuwse ‘peregrinus’ Imre Forrai en zijn Nederlandse contacten (van Réka Bozzay), over Nederlands en arbeidsrechtelijke handhaving en sanctiemechanismen in het Hongaarse recht (van Ferenc Sipos) en over taalkunde met artikelen van de hand van Marketa Stefkova & Benjamin Bossaert, Lili Hargitai en Dóra Tóth. Het nummer biedt ook plaats aan een interview van Jaap Doedens met Andries den Broeder en bevat talrijke recensies en enkele korte verslagen. In dit nummer herdenken wij tevens Peter van Zonneveld, die in november 2025 overleed. Met dankbaarheid denk ik terug aan de onvergetelijke colleges die ik aan het eind van de vorige eeuw bij hem in Leiden mocht volgen.

In de afgelopen jaren waren er rondom *Acta Neerlandica* veel mensen gelauwerd voor hun wetenschappelijke prestatie, culturele bemiddeling of jarenlange inspanningen op het gebied van de neerlandistiek. Michiel van Kempen, lid van de redactieraad van *Acta Neerlandica* ontving in 2023 de Erepenning van de Universiteit van Amsterdam wegens zijn bijzondere inzet voor diversiteit binnen de universiteit, het introduceren van zwarte literatuur binnen het curriculum en het slaan van bruggen tussen samenleving en universiteit. Eén jaar later, in 2024 kreeg Michiel van Kempen een nieuwe onderscheiding, de Everwinus Wassenbergh Penning. Het jaar daarop ging hij met emeritaat. In 2024 werd Gábor Pusztai, hoofdredacteur van *Acta Neerlandica* benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. In dat jaar werd de monografie van ons redactieraadslid Rick Honings, hoogleraar aan de Universiteit Leiden, *De ontdekking van Insulinde. Op reis in Nederlands-Indië in de negentiende eeuw* genomineerd voor de Libris Geschiedenisprijs.

Michiel van Kempen ontving in 2023 de Erepenning van de UvA. (Foto: Van harte gefotografeerd)

In 2025 werd onze trouwe auteur en goede vriend, Wilken Engelbrecht, hoogleraar Nederlandse literatuur aan de Palacký Universiteit in Olomouc, tot Commandeur in de Kroonorde benoemd. Eind 2025 werd ons voormalige redactielid, Gert Loosen geridderd in de Kroonorde. Langs deze weg spreken wij aan hen allen onze hartelijke gelukwensen uit.

2025 was ook een jaar van bijzondere herdenkingen. Naast de gewone Michiel de Ruyter herdenking die de Vakgroep Nederlands van de Universiteit Debrecen al jaren samen met de Gereformeerde Theologische

Universiteit in Debrecen organiseert (zie het verslag van Zsófia Nagy in dit nummer) hebben wij een bijzonder echtpaar, de arts Gyula Cseszkó (1902–1945) en zijn echtgenote Emma Hadady (1907–1944) herdacht. Als kersvers getrouwd echtpaar vertrokken zij in 1930 naar Nederland om daar een nieuw leven op te bouwen. Snel bleek echter dat Cseszkó in Nederland geen Nederlands artsendiploma kon behalen vanwege de verscherpte regels en ergens anders werk moest zoeken. Hij kwam in contact met de Nederlandse Zendingsvereniging in Oegstgeest en werd kort daarna naar Nederlands-Indië uitgezonden. In Tahoena, op de Talaudeilanden werkte hij als zendingsarts tot 1944, toen hij door de Japanners werd gearresteerd omdat hij medicijnen in het geallieerde gevangenenkamp liet smokkelen. Hij werd geïnterneerd en overleed in een Japans interneringskamp in 1945. Zijn echtgenote Emma Hadady werd ook door de *Kempeitai*, de Japanse militaire politie gearresteerd op verdenking van spionage voor de geallieerden. Zij werd maandenlang gemarteld en tenslotte in 1944 publiekelijk onthoofd. Hun vier kinderen werden door een inheemse verpleegster gered. Ze doken onder tot ze in het kader van een geallieerde militaire actie begin 1945 gered en via Nieuwe-Guinea en Australië naar Nederland gebracht werden.

Het echtpaar kwam oorspronkelijk uit Hódmezővásárhely, een stad in Oost-Hongarije. De plaatselijke gereformeerde gemeente organiseerde op 15 juni 2025 ter nagedachtenis van het echtpaar Cseszkó een herdenkingsplechtigheid, waarbij ook een reliëf aan de buitenmuur van de Oude kerk (*Ótemplom*) te Hódmezővásárhely werd onthuld. Bij de plechtigheid waren hoogwaardigheidsbekleders, zoals de ambassadeur van het Koninkrijk der Nederlanden, Désirée Bonis, minister János Lázár en de bisschop van het Kerkdistrict Tiszántúl, Károly Fekete aanwezig.

Drie jaar daarvoor, in 2022, werd een standbeeld van Gyula Cseszkó in Indonesië, in Tahoena onthuld, dat dankzij de gaven van de plaatselijke Indonesische bevolking kon worden opgericht. In september 2025 werd het eerste Gyula Cseszkó congres aan de Gereformeerde Theologische Universiteit in Debrecen georganiseerd door de Onderzoeksgroep Nederlands-Hongaarse Betrekkingen aan de Universiteit Debrecen en het Onderzoeksinstituut Missio et Oikodome aan de Gereformeerde Theologische Universiteit te Debrecen. We hopen in de nabije toekomst een themanummer van *Acta Neerlandica* aan Gyula Cseszkó te wijden.

Gábor Pusztai
hoofdredacteur